

Чапле полат

Национальный сымыктыш гимназийыште тунемше-влак моткоч пиалан улыт. Тиде тыглай школ огыл. Тудо моткоч мотор, йонгыдо, кугу, чапле полат. Тушто тунемаш да шкем түрлө велым вияндаш чыла йон уло. Гимназий мучко экскурсий дене коштмо годым скеак ужинна. Мыланна Н.А.Секретова радам дене каласкален (снимкыште). Йоча-шамычын сылне сүретыштым кугешнен онченна. Пу гыч түрлө арверым пүчкедаш тунемат. Түрлө семүзгар дене шоктат. Кушташ кумылан-влаклан посна зал уло. Школын эртыме корнымым тоштер арала. Мыланна гимназийыште пеш келшен.

Ульяна ФЕДОРОВА.
Марий Турек, Арбор.

Келшымаш модыш

«Ямде лий» газет редакций мыйым «Марий юнкор» республикысе усталык школыш ўжын. Моткоч кугу таум ойлем. Визымше июньшто Йошкар-Олашке Национальный сымыктыш гимназийышке погыненна. Кугыен-влак мемнам порын вашлийыныт да пӧлемлашке веранденыт. Икте-весе дене палыме лияш манын, «Лум моклака» дене модынна. Тыге кажным шарнен кодынна. «Ковёр-самолёт» дене чонештымаш командирым пален налаш полшен. Ме Ульяна Федоровам икой дене сайленна. Эше шуко модыш дене модынна. Ялыште, школышто йолташ-влаклан палдараш тўналам.

Полина АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Коркатово.

Поро шарнымаш

«Марий юнкор» усталык школ түрлө мероприятийлан поян лийын. Икымше кечын ончыксо юнкор-влак дене вашлиймаш поро шарнымашым коден. Лиана Семёнова, Кристина Быкова, Андрей Кошаев слётышто лийме жапым куанен да кугешнен каласкаленыт (снимкыште). Усталык пашашт дене палымым ыштенит, йодыш-шамычлан вашмутым пуэныт. Кажныже марий йылмым пагалаш, йоча газет дене кылым кучаш тыланен.

София АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Эгерсола.

Пиалан улам

2024 ий июньым эн пиаланлан шотлем. Мый «Марий юнкор» усталык школышто лийынам. Тушто чот келшен. Шуко ум пален налынам. Туныктышем Г.В.Васиналан кугу таум ойлем. Тудо сылнымутлан кумыланден. «Ямде лий» газетын пашаеныштанат тауштем. Нуно пеш кўлешан сомылым шуктат.

Алина
АЛЕКСАНДРОВА.
Советский,
Шуарсола.

Школ тоштер

Тоштер-влак йўлам, историйым аралат. Тыгай верыш кошташ моткоч пайдале. Мый Калыкле сымыктыш гимназийыште верланыше тоштерыште лийынам (снимкыште). Тушто пу гыч ыштыме тумна келшен. Кайык шулдыржым шаралтен шинча. Кугу шинчаж дене пуйто кажным эскерен онча. Тоштерышке ятыр туныктышын да тунемшын фотографийыштым погеныт. Выпускник-влак кокла гыч шукын лўмлө ен улыт. Тыгай тоштер кумылым нӧлта, эртыме корным шымлаш тарата.

Анна АНДРЕЕВА.
Кужэнер, Шўдымарий.

Йоча газетыш мый
возем,
Тўрлө лаштыкым
ончем.
Юнкор лўмым пеш
аклем,
Тидын дене кугешнем.
Марина НИКОЛАЕВА.
Советский,
Кельмаксола.

Икоян еш гай

Усталык школышто кажне ен дене вашлиймаш поро кышам коден. Мемнан дек унала Марий Эл Республикысе тўвыра, печать да

калык-влакын пашашт шотышто министрын алмаштышыже М.И.Матвеев, Марий Эл Республикысе Кугыжаныш Погынын

депутатше Н.В.Пушкина, «Марий Эл» увер агентстве» кугыжаныш автоном тўнеж вуйлатышын алмаштышыже А.С.Абдулов, Печать да тўшка увер пўлкан тўн специалистше В.Э.Комаров да тўрлў газет-шамычын тўн редакторышт толыныт (снимкыште). Нуно юнкор пагытыштым шарналтеныт, пашашт дене палдареныт. Мемнан йодышланна вашмутым пуэныт. Мыланна «Марий юнкор» манын возыман футболкым чиктеныт. Мый да йолташем-шамыч нунылан почеламутым сылнын лудынна. Вара онгыш шогалынна, Аня Андреева мурым мурен. Тидыже юнкор-влакын икоян еш гай улмыштым пенгыдемден.

Карина ГОРДЕЕВА.
Параньга, Матародо.

Ала телевўдышў лиям?

«МЭТР» телеканалын пашаж дене палыме лияш мыланем пеш келшен. Мыланна экскурсийым Вера Горохова эртарен. Журналист-влакын пашаштым онченна, студийлаште лийынна, йўкым тўрлымым эскеренна. Чылаже ныл студий уло. Эн кугу студи-йыште – 15 фон. Мо тыгай суфлёр, стэнд-ап, синхрон да молю нерген пален налынна. Микрофон ончыко шинчын (снимкыште), увер-влакым лудын онченна. Лўдыкшў, но онгай. Ала телевўдышў лиям?

Володя ЯМБАШЕВ.
Волжский, Пўтъял.

Изи тул

«Марий юнкор» усталык школышто лийме годым кажне кастене, пашам пытарымек, изи тулыш погыненна. Чылан йыр шинчын, сортам кидыш налын, кажне ўдыр-рвезе ушеш кодшо тат-влакым, шке шонымашыжым ойлен. Тыге ме эртыше кечым иктешленна. Вожатыйна-шамыч шкенжым кечыгут чолган ончыктышо юнкорым кажне гана ойыреныт да пўлек дене палемденыт. Нунын коклаште мят лийнам. Моткоч йывыртенам.

Регина ГРИГОРЬЕВА.
2-шо номеран Морко школ.

«Латкок апостол» шагатым 2011 ий 4 ноябрьште пашаш колтеныт. Тудо Патриарший площадьыште верланен. Ик ий жапыште нуно 80 километрым эртат. Апостол-влак кечыште ныл гана лектыт. Ошкылмо жапышт – 8 минут да 30 секунд. Апостол-шамыч вуйыштым, кидыштым тарватылыт. Нуно айдеме кўкшытан улыт, нелытышт – 200 килограмм. Кушто верланамыштым икымше гана ужныам (снимкыште). «МЭТР» телеканал, тау тыгай йўным пуымыланда!

Алина АЛЕКСАНДРОВА.
Советский, Шуарсола.

Латкок апостол

Сылнымутым шымлен шергалыныт

«Колумб лудмаш» регион-влак кокласе сылнымут да мурсем фестиваль-конкурс тений Морко районысо Мызэнгер ялыште эртаралтын. Пайрем кок кугу лумгечылан – кумдан чапланыше поэт Валентин Христофоровичын шочмо Мызэнгер ялжылан 250 ий да Морко районлан 100 ий теммылан – пӧлеклалтын. Фестиваль-конкурсш Марий Элысе тӱрлӧ район да ола, Татарстан Республик Арск район гыч йоча ден кугыен-шамыч ушненыт. Нуно марий поэзийын шӱшпыкшӧ В.Х.Колумбын сылнымутшым марла, рушла, англичанла, финнла лудыныт.

– *Фестиваль-конкурсшто сылнымутым шымлен шергалаш да сцене гыч калык деке намиен шукташ 78 участник кумыланьын. Эн изи участник ныл ияш лийын гын, эн кугужо 60 ийым эртыше, – ойла Морко районысо клуб системе вуйлатышын инноваций да методике паша шотышто алмаштышыже Л.Ф.Кириллова. – Тенийсе таңасымаш ойыртемалтше лийын. Колумбын сылнымутшо деч посна Морко районышто шочын-кушо поэт-влакын почеламутыштым тунемшыжат, кугыенжат лудыныт але нунын мутышлан возымо мурым йонгалтареныт. Тиде посна номинаций дене аклалтын. Конкурсышко ий гыч ийыш виян участник-влак ушнат. Тидеже куандара. Сылнымут – илыш вӱд. Кӧ тудым ик гана подылеш, ончыкыжым усталык корно дене пӧҥгыдын, ушанлын ошкылаш тӱналеш.*

Ийготым, тӱрлӧ номинацийым шотыш налын, сенгыше-влакым палемденят. Иктешлен ончалаш гын, кажне участниклан пӧлекым кучыктеныт. Сценыште шкем кучен моштымышт, артист койышышт дене поснак ойыртемалтше-шамыч таңасымаште эре палдырнат. Икмыняржым каласен кодем: Надя Сергеева (Морко, Шӱргыял), Елизавета Александрова (Йошкар-Ола, 55-ше номеран йочасад), Мария Николаева (Морко, Эгерсола), Олеся Петрова (Морко, Коркатово),

Снимкыште: фестиваль-конкурсш почмо годым Е.В.Григорьева ден Мария Николаева.

Снимкыште: Елизавета Александрова – аваже дене пырля.

Александра Васильева (2-шо номеран Морко школ), Мария Цветникова (6-шо номеран Морко школ), София Сенькина (Морко, Октябрьский), Небогатиковыт еш (У Торъял, Токтарсола), Даниил Романов (Волжский, Карай), С.В.Никитина (1-ше номеран Морко школы тунуктышыжо), Гавриил Александров (Морко, Арын) да молат.

Чынжымак, южо икшывыже сценыште веле огыл, калык ончыко лекшаш черетшым вучышыжат шинчалан вигак пернен. Шаршудо умбалан верланыше да шке арвержым йырже поген шичше рвезым мыят шекланенам. Тиде Даниил Романов, Карай школы тунемшыже (снимкыште). Рвезе аваже Елена Вячеславовна да ачаже Сергей Германович дене пыр-

ля пайремышке толын. *«Мый «Колумб лудмашке» ий еда ушнем. Ты таңасымаш моткоч келша, – ойла Даниил. – Тыште конкуренций моткоч кугу. Йоча-влак почеламутым чот чаплын лудыт. Но нунын коклаште ойыртемалтше кӱлеш. Кок гана икмыше верым сенен налынам (тений чыла ончылтен – автор). Мыланем В.Колумбын мыскара сынан почеламутшо-влак келшат. Ты гана «Шояк Павылым» лудам».*

Фестиваль-конкурсшто Валентин Христофоровичын сылнымутшо торашке йонген. Ойыртемалтше йӱкан поэзийже кажнын кумылжым савырен, сылнын лудшо у лум-влак дене палдарен.

Л.ГРИГОРЬЕВА.
Авторын да И.РЕЧКИНЫН фотышт.

Серызым шарныме лумеш

Кодшо шуматкечын Параньга район Янгетсола ятыр унам вашлийын. Тушто марий серызе, почеламутчо, журналист М.И.Якимовын шочмыжлан 95 ий темме лумеш «Тый шыргыж, мыйын муро, курымлан!» регион-влак кокласе лудмаш конкурс эртаралтын.

Ты конкурсышто класс вуйлатышем дене пырля меат мастарлыкнам ончыктенна. Мый Михаил Якимовын «Ўмыр корнына» почеламутшым ойырен налыннам. Тушто руш, марий да татар калык-влакын ваш келшен, умы-

лен, икте-весым пагален илымышт нерген серыме. Ты темечонемлан пеш лишыл. Туныктышем А.В.Морозова «Кунам ялыш толам...» почеламутым сылнын лудын. Мемнам лумло ен-шамыч акленят. Алёна Вячеславовна дене когылянна кукшо акым пуэныт да мемнам икымше степенян диплом дене палемденят (**снимкыште шола гыч кумшо да нылымше**). Чот куаненна. Тыгай конкурс кулешан да пайдале. Вес ганап ушнаш шонем.

Ангелина АНДРЕЕВА.
Параньга, Матародо.

«Марий кенез» фестивальште

Марий Элын Вуйлатышыже Ю.Зайцевын темлымж почеш эртарыме «Марий кенез» фестиваль республикыште кумдан палыме. Йоча-влакат ружге ушат.

Теве Звенигово район Красногорский посёлкын шочшыжо

Кирилл Иванов (**снимкыште**) икмынгар семужгар дене шоктен мошта. Гармонь, баян да аккордеон тудын лишыл йолташыже-влак улыт.

Рвезе калыклан

куан кумылым пөлеклыме шонымаш дене шокта. Семла гоч колыштшо-шамыч деке шум-чон шокшыжым намиен шукта. Кирилл сымыктыш школышто чучкыдын сценыш лектеш, но чонжо эшеат кучкочонешташ ўжеш. Тудо «Марийское лето» уремысе фестивальын организаторышт деке выступатлаш йоным пуаш йодмаш дене лектын. Икшывын усталыкшым шке семын шуараш кумылан улмыжо чылаштым ырыктарен. Тудлан, кужун шоныде, выступленийлан площадкым ойыренят. Кирилл Йошкар-Олан рудо да Пресвятой Дева Мариян площадьлаште выступатлен. Очыни, семынже тургыжланен, но, тидым ончыктыде, кугу опытан артистла шкенжым кучен.

В.МИХЕЕВА ямдылен.
Фотом К.Ивановын архивше гыч налме.

Каныш жап – ялыште

Кенез канышым чылан йоратат. Оласе йочасадыш але школыш коштшо ўдыр-рвезе-влак коклагыч шукынжо ты пагытлан ялыш коча-ковашт деке вашкат. Яндар южышто модыт, пүртүсым эскерат, тыгодым пашалан тунемыт.

Теве Марий Турек район Күшыл Мосара ялыште илыше Дмитрий Кибардин ден Даниил Филиппов шуко жапым пырля эртарат. Даниилын Эмма шужаржат модмашке ушна. Кенез канышлан Ямал-Ненец автоном округ гыч ты ялыш коваж деке унала Артём Белкин толын. Чыланат пырля лияш тыршат. Велосипед дене кудалыштыт, йоча площадкылаште модыт, чучкыдын олыкышко вашкат. Ты вер, очыни, йоча-шамычын ик эн йоратыме. Вет тушто кугу да пентгыде пушенгыште тарзанкым ыштеныт. Икшыве-влак, тусо кандырам кучен, лўнгалташ кумылан улыт. Ялысе паша дечат огыт лўд: паренте пакчашке лектыт, лишыл енгыштан шудым ямдылаш полшат (**снимкыште**). Кенез каникулым веселан да пайдалын эртарат.

В.МАМАЕВА.
Майя Филиппован фотожо.

Синквейн

Кенез
Шокшо, чевер.
Канаш, йўштылаш, кўаш.
Йоратыме пагыт.
Куан.

Дмитрий МАМАЕВ.
Кужэнер, Йўледўр.

Мыйын шочмо-кушмо йӧратыме Эгерсола ялем XVII курымыштак Морко кундемын ик эн сылне мландешыже верланен. Тыште ожно шем чодыра гӱжлен шоген, Шыраган эгер шыргыктен йоген, куп лийын. Вӱд воктен Актай лӱман пӧръен суртым чонен. Ты купым варажым «Актас куп» манаш тӱналыныт. Мландым куралын-ӱдышӧ айдемылан тыгай вер путырак келшен. Марий-влак, чодырам руэн, пундышым куклен, тыште у илемым чоненыт. Нуно эгерыште колым кученыт, ялыкым, кайыквусым сонарленыт, мӱкшым, вольыкым онченыт, шурным куштеныт.

Пайремет дене, ялем!

Тачат Эгерсола чаплана, тӱзлана. 3 августышто ял пайрем эртаралтын. Шочмо веремлан 255 ий темын. Чапле пайремыш шуко уна, пошкудо, родотукым-влак погыненыт. Нуным иквереш погаш манын, Т.В.Гаврилова чот тыршен. Пайремым сӧрастараш Эгерсола школын тунемшыже-влакат полшеныт (снимкыште). Нуно Кӱчыкӧнгер ял клуб пеленысе «Изи шӱдыр» йоча ансамблыш коштыт. Ӱдыр-рвезе-влак мурат, куштат,

тӱрлӧ мари семӱзгар дене шоктат. Ансамблым И.В.Кутузова вуйлата. Семӱзгаржым Эгерсолан тале мастар айдемыже П.П.Эчейкин ыштен коден. Пётр Павлович шке жапыштыже ятыр йочам семӱзгар дене шокташ туныктен. Тудын тӱналын кодымо пашажым кызытат умбакыже шуят. Эгерсола школын ик уста тунемшыже, почеламутым лудмо дене ятыр конкурсышто ойыртемалтше Мария Николаева В.Осипов-Ярчан «Ит вурсо

чал профессор» сылнымутшым пайремыште шергылтарен. Изи ӱдырым Эгерсола школын директоржо, мари йылмым туныктышо Н.В.Анисимова ямдылен.

Эгерсолаште кумдан палыме ятыр ег шочын-кушкын, кундемжым чапландарен. Самырык тукым, нуным ончен, сенгымашке шуаш тырша. Шочмо вержын лӱмжым кӱшнӧ куча.

Ксения БУТЕНИНА.
Морко район.

Фотом школ архив гыч налме.

Мурсем йонген йырваш

3 августышто Кужӧнгер район Визым ялысе «Марий Швейцарий» каньме базыште «Муро памаш» регион-влак кокласе фольклор фестиваль эртаралтын. Ты пайремыш мыят ушненам. Тушко республикысе тӱрлӧ район, Татарстан Республик, Моско ола гыч коллектив-влак толыныт. 8 солист, 30 ансамбль мастарлыкштым ончыктеныт. Тӱрлӧ кундем гыч 27 кидмастарын пашажым иквереш чумырен, ончерым келыштареныт. Мастар-влак тӱрлӧ арверым ышташ туныктеныт. Марий калык кочкышым ыштен ончаш лийын. Мый подкогылым тӱрленам. Сылне

фотом войзаш верым лӱмын йӧнештареныт. Авам дене пырля моторын войзалтынам (снимкыште).

Фестиваль пытымеке, этнодискотеке лийын. Мыят тушто усталыкем ончыктенам. Пайрем гыч кумыл нӧлтшӧ пӧртылынам. Фестиваль куан шӱлышым пӧлеклен. Республикысе калык ден уна-влакын усталыкштым эскераш, тӱвырашт дене палыме лияш моткоч пайдале лийын. Фестиваль кужу жаплан поро шарнымашым коден.

Анна АНДРЕЕВА.
Кужӧнгер, Шӱдымари.
Фотом еш архив гыч налме.

Уэмдыме школ

Вашке уэш парт коклашке шинчына. Йӧратыме туныктышо, йолташ-влак деч посна йокрок. Тений школна эше моторрак лийын. «Точка роста» программе почеш химий ден биологий да физике кабинетлам олмыктеныт. Тӱрлӧ оборудований дене пойдареныт. Ынде тунемше-шамыч шуырак опытым ыштен кертыт, ешартыш шинчымашым налыт. Чыла тиде кӱкшӧ сенгымашке шуаш полша. Ала, илен-толын, мемнан кокла гыч иктаж-кӧ кумдан палыме физик але химик лиеш?

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксола.

Синквейн

Школ
Кугу, мотор.
Туныкта, полша, рашемда.
Йочалан уш-акылым пуышо.
Энергыш.

Аделина ПОЛУШИНА.
Советский, Ӗрша.